

Agnieszka Filipek

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Wydział Humanistyczny

Sprawozdanie z VI Ogólnopolskich Warsztatów Metodologiczno-Dydaktycznych w Naukach o Bezpieczeństwie i Obronności

A report from the 6th Polish Nationwide Methodological and Didactic Workshops in Security and Defense Sciences

W dniach 20-21 kwietnia 2017 roku, w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach już po raz szósty odbyły się Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie i Obronności. Tym razem myślą przewodnią obrad był temat: *Diagnozowanie i doskonalenie bezpieczeństwa w wymiarze lokalnym*. Wydarzenie to miało miejsce w Zabytkowym Pałacu Ogińskich w Siedlcach, przy ul. S. Konarskiego 2. Poprzednie konferencje – Warsztaty, oprócz pierwszych, które nie miały wyodrębnionego tematu, skoncentrowane były wokół następujących zagadnień:

- Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie;
- II Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie na temat: *O potrzebie badania kultury bezpieczeństwa i możliwościach wykorzystania wyników tych badań w zarządzaniu kryzysowym*;
- III Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie na temat: *Bezpieczeństwo i obronność – odkrywanie znaczeń. Ujęcia: formalnoprawne, naukowo-badawcze i dydaktyczne*;

- IV Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie na temat: *Jedność i różnorodność w naukach o bezpieczeństwie i obronności*;
- V Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie i Obronności na temat: *W poszukiwaniu relacji między bezpieczeństwem i obronnością*.

Tegoroczne Warsztaty Honorowym Patronatem objęli: JM Rektor UPH w Siedlcach Profesor Tamara Zacharuk oraz Prezydent Miasta Siedlce Wojciech Kudelski. Przedsięwzięcie zorganizowane było przez: Transdyscyplinarne Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Wojskową Akademię Techniczną, Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej im. płk. dypl. Mariana Porwita, Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa Wydziału Humanistycznego UPH w Siedlcach, Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych UPH w Siedlcach, Akademię Pomorską w Słupsku, Wyższą Szkołę Ekologii i Zarządzania w Warszawie, Zakład Socjologii Grup Dyspozycyjnych Instytutu Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Polskie Towarzystwo Nauk o Bezpieczeństwie oraz Polskie Towarzystwo Nauk o Obronności i Stowarzyszenie „Salutaris”.

Konferencję zorganizowano z myślą o udziale szerokiego grona praktyków i pracowników dydaktyczno-naukowych, reprezentujących różne środowiska i dyscypliny oraz dziedziny wiedzy, uwzględniające problematykę szeroko rozumianego bezpieczeństwa.

Celem Warsztatów była wymiana wiedzy i doświadczeń dotyczących dobrych praktyk i barier rozwojowych związanych z możliwościami diagnozowania i doskonalenia bezpieczeństwa w powiatach, gminach, miastach i wsiach w zakresie:

- bezpieczeństwa ekologicznego i zdrowotnego, np. w sferze jakości wody, ziemi i powietrza, jakości produktów żywnościowych, problemów zdrowotnych w wymiarze lokalnym, ratownictwa medycznego, epidemii zwierząt itp.;
- bezpieczeństwa ekonomicznego, np. dotyczących czynników sprzyjających rozwojowi powiatów, miast i gmin oraz istniejących tam barier rozwojowych itp.;
- bezpieczeństwa politycznego, np. kultury politycznej, emocji i stereotypów, „klinczów” politycznych, frekwencji wyborczej itp.;
- bezpieczeństwa społecznego, w tym pozytywnych i negatywnych zjawisk (bezrobocia, bezdomności, wykluczenia społecznego itp.);

- bezpieczeństwa publicznego, np. bezpieczeństwa na drogach, patologii społecznych, przestępczości itp.;
- bezpieczeństwa kulturowego, w tym „starych” i nowych wyzwań, szans i zagrożeń itp.;
- bezpieczeństwa informacyjnego, np. w kwestii podatności na dezinformacje, cyberzagrożenia, uzależnienia komputerowe itp., a także, w pewnych kwestiach;
- bezpieczeństwa militarnego, np. roli „małych ojczyzn” w sytuacji zagrożeń hybrydowych, ochrony ludzi i mienia, ochrony infrastruktury krytycznej, ochrony dóbr kultury itp.

VI Warsztaty stały się forum wymiany poglądów naukowców i doświadczeń praktyków w zakresie bezpieczeństwa i obronności. Zgromadziły przedstawicieli wielu ośrodków naukowych naszego kraju. W obradach uczestniczyli m.in.: Rektor WAT – prof. dr hab. Tadeusz Szczurek, prof. zw. dr hab. Janusz Sztumski z Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfatego w Katowicach, Rektor WSBPiI „Apeiron” – prof. dr hab. Juliusz Piwowski, prof. zw. dr hab. Wiesław Babik – reprezentant Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. zw. dr hab. Jadwiga Stawnicka z Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej, prof. zw. dr hab. Janusz Ziarko z Krakowskiej Akademii im. A.F. Modrzewskiego oraz prof. dr hab. Jan Maciejewski z Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr hab. Krzysztof Drabik z Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie, a także przedstawiciele Akademii Pomorskiej w Słupsku – prof. dr hab. Janusz Gierszewski wraz z prof. dr hab. Mieczysławem Kozińskim. Licznie było reprezentowane również grono pracowników naszej Uczelni. Obecni byli między innymi: Prorektor ds. Nauki – prof. dr hab. Mirosław Minkina, były Dziekan Wydziału Humanistycznego UPH – prof. dr hab. Jerzy Kunikowski, Dyrektor Instytutu Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa – prof. dr hab. Mariusz Kubiak wraz z Zastępcą dr Maliną Kaszubą. Bardzo znaczące było też uczestnictwo przedstawicieli Policji z różnych regionów kraju. Głos zabrała także mł. insp. dr Iwona Klonowska, reprezentująca Komendę Główną Policji w Warszawie.

Debaty o bezpieczeństwie lokalnym toczyły się nie tylko w odniesieniu do wąskiego rozumienia pojęcia „bezpieczeństwo” (jako radzenie sobie – lub nie – z różnymi rodzajami zagrożeń przez podmioty fizyczne i prawne), ale uwzględniały także aspekt dotyczący możliwości praktycznego realizowania założeń zrównoważonego rozwoju w układzie terytorialnym. Szczególną uwagę zwrócono na rolę i możliwości funkcjonowania społeczności lokalnych, instytucji, organizacji i firm, ale także tzw. zwy-

łych obywateli w systemie zarządzania kryzysowego. W związku z tym zagadnienie edukacji i wychowania na rzecz bezpieczeństwa w kontekście kształtowania idei solidaryzmu samorządowego i społecznego w obliczu zagrożeń było także przedmiotem obrad. Wystąpienia konferencyjne prezentowane były w pięciu sesjach.

Po otwarciu Warsztatów i powitaniu Gości sesję pierwszą rozpoczęło wystąpienie prof. dr. hab. Stanisława Jarmoszko z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, wprowadzające w tematykę dwudniowych obrad, ukazujące *Zagadnienie lokalności w ontologii bezpieczeństwa*. Prof. dr hab. Aleksandra Skrabacz z Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu, zaproponowała z kolei rozważania na temat: *Obywatele – prosumenci bezpieczeństwa*. Z kolei prof. dr hab. Jadwiga Stawnicka z WSB w Dąbrowie Górniczej i mł. insp. dr Iwona Klonowska z Komendy Głównej Policji w Warszawie omówiły badania dotyczące policjantów dzielnicowych: *Dzielnicy bliżej nas*. Następnie prof. dr hab. Jan Maciejewski z Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawił słuchaczom kwestie dotyczące *Spolecznej dyspozycyjności w sferze bezpieczeństwa lokalnego*. W dalszej części obrad miała miejsce ożywiona dyskusja, dotycząca wymiany doświadczeń w zakresie diagnozowania i doskonalenia bezpieczeństwa lokalnego.

Po przerwie na kawę rozpoczęła się sesja II, którą zapoczątkowało wystąpienie przygotowane wspólnie przez prof. dr. hab. Tadeusza Szczurka oraz mgr Patrycję Bryczek-Wróbel, reprezentujących Wojskową Akademię Techniczną, a zaprezentowane przez Magister, nt.: *Bezpieczeństwo lokalne w warunkach intensywnej urbanizacji kraju*.

Po zapoznaniu się z zależnościami istniejącymi między stopniem uprzemysłowienia i sposobami zapewniania bezpieczeństwa prof. dr hab. Juliusz Piwowarski z Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie zaznajomił uczestników konferencji z *Ideą zrównoważonego rozwoju stanowiącą element kultury bezpieczeństwa wspólnot lokalnych*. W dalszej części obrad prof. dr hab. Janusz Ziarko z Krakowskiej Akademii im. A.F. Modrzewskiego, wskazał na rolę i znaczenie *Edukacji w przelamywaniu barier kulturowych hamujących rozwój aktywności społeczności lokalnych w obszarze swojego bezpieczeństwa*. Z kolei dr hab. Krzysztof Drabik z Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie skupił się na kwestii *Poczucia bezpieczeństwa stanowiącej konstytutywne kryterium godnej formy trwania podmiotu*. Obrady tej sesji zakończyło wystąpienie dr Małgorzaty Jasińskiej z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach na temat: *Przedsiębiorczość wewnątrz*

tr zorganizacyjna jako źródło synergii bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego. Po dyskusji poświęconej wymianie doświadczeń z różnych zakresów bezpieczeństwa lokalnego zakończyła się sesja druga i uczestnicy konferencji udali się na przerwę obiadową.

Podczas obrad sesji trzeciej głos zabrało jedenastu prelegentów. Reprezentując mł. insp. dr. Marka Fałdowskiego z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, głos zabrał jako pierwszy Sylwester Karwowski, prezentując *Wnioski na temat stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym w Siedlcach i w powiecie siedleckim w latach 2012-2016*. W dalszej kolejności prof. dr hab. Janusz Gierszewski oraz mgr Józef Pruchniak z Wyższej Szkoły Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Gdyni omówili *Uwarunkowania bezpieczeństwa społecznego w środowisku lokalnym*, z kolei dr Renata Tarasiuk z UPH w Siedlcach zaprezentowała *Stanowisko Gmin wyznaniowych żydowskich w Polsce wobec współczesnych wyzwań bezpieczeństwa społecznego i kulturowego*. Pierwszą część obrad sesji trzeciej zakończyły wystąpienia: prof. dr. hab. Mieczysława Kozińskiego z Akademii Pomorskiej w Słupsku nt.: *Bezpieczeństwo ekologiczne i zdrowotne – żywność genetycznie modyfikowana* i ks. dr. Józefa Kozuchowskiego, reprezentującego Wyższe Seminarium Duchowne w Elblągu nt.: *Podstawy bezpieczeństwa w kontekście współczesnych zagrożeń kulturowych*. Po krótkiej przerwie na kawę kontynuowane były obrady sesji. Dr Wojciech Czajkowski z Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie omówił zagadnienie transgresji w wystąpieniu nt.: *Transgresja w kategoriach psychologii bezpieczeństwa*. W dalszej kolejności mgr Sławomir Baczulis, reprezentujący Studio Innowacyjne „Rzeczywizja”, ukazał relacje w zakresie: *Rzeczywizja i idea „małych ojczyzn”*. Z kolei mgr Leonarda Szwed-Strużyńska z Galerii MOSTRA w Warszawie ukazała problematykę: *Trash Art wraz z ideą „małych ojczyzn”*. W dalszej kolejności reprezentant Politechniki Rzeszowskiej, dr Marcin Jurgilewicz, przedstawił *Prawne aspekty bezpieczeństwa zgromadzeń*. Po czym uczestnicy konferencji mogli zapoznać się z wynikami badań dr Katarzyny Świerszcz z Wojskowej Akademii Technicznej dotyczącymi: *Geotermii stanowiącej element strategii bezpieczeństwa energetycznego w oparciu o przykłady wybranych województw Polski*. Na zakończenie pierwszego dnia obrad i jednocześnie sesji trzeciej głos zabrał dr Tomasz Łachacz, reprezentujący Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, przedstawiając *Lokalną diagnozę problemów i zagrożeń społecznych na przykładzie miasta Szczytno*. Przed uroczystą kolacją miały miejsce na sali obrad swobodne wypo-

wiedzi prowadzone w formie dyskusji. Dotyczyły one działań w zakresie diagnozowania i doskonalenia bezpieczeństwa lokalnego.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się IV sesją plenarną. Wiodącą tematyką oczywiście było zagadnienie „lokalności” bezpieczeństwa, ale ta część obrad szczególnie podkreślała aspekt zarządzania kryzysowego i działalności policji. Dr Grzegorz Pietrek z Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku zaproponował zagadnienie: *Zarządzanie a zarządzanie kryzysowe. Podobieństwa, różnice, relacje*. Następnie dr inż. Krzysztof Zieliński ze Szkoły Wyższej im. P. Włodkowica w Płocku ukazał problematykę: *Zarządzanie kryzysowe w ochronie ludności*. Z kolei dr Piotr Łuka z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie scharakteryzował *Kompetencje policjanta w zakresie działań podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa lokalnych społeczności. Analiza policyjnych sposobów funkcjonowania*. W dalszej części obrad tematyka „policyjna” była kontynuowana przez mgr. inż. Tomasz Rusińskiego z UPH w Siedlcach w omówieniu *Roli dzielnicowego w kształtowaniu bezpieczeństwa lokalnego*.

Po dyskusji i przerwie na kawę V sesję obrad konferencyjnych rozpoczęło wystąpienie dr. inż. Marcina Krause z Politechniki Śląskiej, dotyczące interpretacji przypadku w zakresie *Analizy percepcji bezpieczeństwa i zagrożeń na podstawie badań ankietowych*. Kwestię dotyczącą *Kształtowania bezpieczeństwa w środowisku lokalnym stanowiącą zadanie dla oświaty i wychowania* przybliżył natomiast dr Andrzej W. Świdorski, reprezentujący Polskie Towarzystwo Nauk o Bezpieczeństwie. Z kolei dr Karol Pachnik z UPH w Siedlcach podjął temat: *Surowsze prawo receptą na poprawę bezpieczeństwa*. W dalszej kolejności głos zabrał mgr inż. Michał Klimek, także reprezentujący UPH w Siedlcach, rozważając zagadnienie dotyczące *Diagnozowania i doskonalenia bezpieczeństwa transportu drogowego w województwie mazowieckim*. Przed dyskusją jeszcze była możliwość wysłuchania referatu mgr. Łukasza Kopcia na temat: *Zagrożenia obszaru cyberbezpieczeństwa w organach terenowej administracji państwowej*.

Obrady zakończyło podsumowanie Warsztatów przez Profesora Mariana Cieślarczyka, który podziękował prelegentom za czynny udział w konferencji, za ożywione dyskusje, a także wyraził wdzięczność komitetowi naukowemu, organizacyjnemu, osobom zaangażowanym w sekretariacie, za przygotowanie kolejnego naukowego spotkania oraz wszystkim zebrany za serdeczną atmosferę podczas tych dwóch kwietniowych dni. Na zakończenie Profesor zaprosił uczestników VI Ogólnopolskich Warsztatów

tów Metodologiczno-Dydaktycznych w Naukach o Bezpieczeństwie i Obronności na obiad.

Podsumowując, należy stwierdzić, że Warsztaty były dobrym forum wymiany poglądów naukowców i praktyków na wyżej sygnalizowane tematy. Cechą charakterystyczną tego naukowego spotkania, już po raz szósty, były liczne i ożywione dyskusje dotyczące wielu merytorycznych aspektów, wynikające z postawionych celów. Analizowane teoretyczne, metodologiczne i praktyczne zagadnienia dotyczące ważnej dziedziny nauk społecznych, jaką są nauki o bezpieczeństwie, budziły bardzo ciekawe polemiki. Nie wszystkie z nich zostały jednoznacznie zakończone. Uczestnicy Warsztatów wyrazili zatem zgodną opinię o konieczności kontynuowania w Siedlcach spotkań konferencyjnych z zakresu nauk o bezpieczeństwie.

Dr hab., prof. UPH Agnieszka Filipek – Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.